

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio XLVI. Declaratur in hac decisione, quod exemptionum privilegia,
quantum vis ampla & praegnantia concessa alicui, non inducunt
exemptionem rei, contractus, vel delicti, concernentium loca ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

d. curam concernunt, uti in casu speciali matrimonii contracti in Ecclesia seu Cappellâ exemptâ cum præsentia solius Episcopi determinavit *Rota decis. 233. numer. 29. & 30. par. 10. recent. & dec. 305. numer. 9. par. 11. nisi exemptio talis sit, quæ Ecclesiam curam pleno jure subijciat Prælato inferiori per quem videlicet tribuatur eidem plenaria jurisdictio in clericum & populum fuit dictum in Rota coram Card. Mantico. decis. 362. per tot. & in recent. decis. 71. numer. 1. par. 14.*

DECISIO XLVI.

Declaratur in hac decisione, quod exemptionum privilegia, quantumvis ampla & prægnantia concessa alicui, non inducunt exemptionem rei, contractus, vel delicti, concernentium loca minime exempta.

Est in recent. decis. 264. par. 7

R. P. D. Ghislerio.

Auximana Censuræ.

Lune 23. Junii 1636.

SUMMARIUM.

1. Exemptus quantumvis sit alicuius sita-
men conveniatur ratione rei sita extra
locum exemptum, potest coram ju-
dice rei sita conveniri.
2. Cap. volentes 1. de privileg. in 6. in
Concilio generali Lugdunensi suis
compilatum.
3. Exemptionis privilegia, quantumvis
sint lata, non includunt exemptionem
rei, contractus, vel delicti concernen-
tia loca non exempta.
4. Exemptionis plena privilegium, quan-
tumvis latum, non includit locum
non exemptum.
5. Res ubi est, potest quis conveniri alicui
reali, non obstante quocunque privi-
legio generaliter concessa, quod non
possit conveniri, nisi sub certo iudice.
6. Contractus, rei, vel delicti ratione quibus
efficitur de jurisdictione Iudicis illius
loci, quantumvis contrahens sit ex-
emptus, licet non dicatur, vel effi-
ciatur subditus.

- 7 In exemptione quacunque habet locum cap. i. de privileg. in 6. Et est intelligendum de privilegio plene exemptionis, quantumvis lato, Et numero 12.
- 8 Actio realis principaliter respicit rem ipsam, Et quodammodo ipsi rei videtur coherere.
- 9 Reus actionem realem defendere tenetur in loco, in quo sita est.
- 10 Et habet hoc locum, etiam si reus habeat privilegium, ne teneatur respondere, nisi coram certo iudice. Et numero 11. 12.
- 11 Clausula derogatoria, intelligitur semper quatenus ea, quibus derogatur, contrarietur dispositis.
- 12 Clausula revocatoria alicujus legis, vel statuti eatenus legem vel statutum revocare videtur, quatenus cum ipsa lege revocante repugnantiam continet, Et non in plus.
- 13 Ordo Cisterciensis habuit privilegia plena exemptionis, Et post conditum cap. i. de privileg. in 6. imperarunt ab Innocentio IV. ne d. cap. derogaret privilegii sui exemptionis.
- 14 Exemptio quantumvis plena, nunquam includit tres casus.
- 15 Concedi aliquod novum nunquam intelligitur, si concedatur illud idem, quod erat concessum de jure communi.
- 16 Caput volentes, i. de privileg. in 6. non intrat, quando exemptio est restricta ad certam speciem jurisdictionis, vide num. 20. Et 21.
- 17 Honorum appellatione veniunt bona ubicunque existentia.
- 23 Cause, Et actiones super rebus agitata dicuntur quodam modo inherere ipsi rei.
- 24 Actio realis, Et in rem scripta quoad forum equiparantur.
- 25 Cap. volentes, i. de privileg. in 6. non procedit, quando exemptus non fuit reperitus in loco rei sita, ita ut non possit ferri definitiva contra ipsum, quamvis fuerit citatus.
- 26 Procuratores personas Dominorum representant.
- 27 Possessor conveniri potest actione reali.
- 28 Curves alicujus loci, superiore non contradicente, possunt in eorum prejudicium prorogare jurisdictionem eorum, quibus circumscripta exemptione erant subiecti.
- 29 Falsitatis omnem occasionem possunt tollere adminicula.
- 30 Possidere, si quis asserat, non inde sequitur perneceffe perceptio fructuum, nec realis insistencia.
- 31 Possessio instrumentalis non probat perceptionem fructuum.
- 32 Manuentio non tradit possessionem, sed traditam, vel habitam declarat, seu confirmat absque alia executione.
- 33 Fructus presumuntur percepti a vero, Et corporali possessor.
- 34 Fructus veniunt à die mota litis.
- 35 Manuentio competit ei, qui nunquam desit possidere.
- 36 Sententiam quando pars adversa vult infirmare ex noviter deductis, ita licet parti, quae eam obtinuit, ex noviter deductis eam defendere.
- 37 Associatio, ut obscuratur, non sufficiunt

- ciunt leviores probationes.
- 38 Heres tenetur servare factum defuncti.
- 39 Fructus dotis a marito exigi non possunt, si non sustineat onera matrimonii.
- 41 Receptio in solutum est vera solutio.
- 42 Solutionem in solutum mulier potest recipere absque solemnitatibus.
- 43 Confessio, si habeat relationem ad aliquod instrumentum, eo non exhibito, non creditur referenti in praesidium tertii.
- 44 Confessio facta absente parte non obest.
- 45 Hypoteca limitata ad tempus solutionis non retrahitur ad tempus promissionis, sed incipit à die traditionis.
- 46 Possessio non extenditur propter creditum illiquidum.
- 47 Statutum exclusivum feminarum non excludit eas, nisi ab hereditate dotantis.
- 49 Filius, vel filia, sive agendo, sive excipiendo tenetur probare aditionem hereditatis matris, quia in ea non datur fuitas, sicut in patre.
- 50 Circa lucrum dotale attenditur finitum viri non autem uxoris, & numero 52.
- 51 Statutum Lauretanum non deservit dicitur dotale, & num. 54.
- 53 Bononien. dotis 22. May 1619. cum Burratto, declaratur.
- 55 Statutum Montis Filirani deservit dicitur dotale Marito, cum qualitate restitutionis dotis infra annus aliquae legitime.
- 56 Constitutio March. de minoribus annullat ipso iure contractus matrimoniales sine solemnitatibus receptis à dicta constitutione.
- 57 Contractus celebratus cum minoribus sine solemnitatibus non tenet ipso iure, sed secus è contra.
- 58 Solemnitates in contractibus minorum sunt inventa ad eorum utilitatem.

In herendo decisioni in hac causâ factæ coram me. 10. Martii præteriti, censuerunt DD. sustineri resolutionem ad favorem D. Camilli Rianccini pro illius admissione in possessione bonorum, de quibus agitur, quam vigore sententæ inmissi in Salviano obtinuit à locumtenente Gubernatoris Marchiæ, quia dictæ sententiæ validitas, & iustitia subsistit ex deductis in eadem decisione, & quæ hodie replicantur pro Ricardis, non tollunt fundamenta decisionis.

Siquidem primum motivum ratione jurisdictionis, ex quo sel. record. Paulus Quintus non solum Cives Lauretanos eximit à jurisdictione cujuscunque alienus, sed etiam illorum bona, ut in motu proprio sub datum Tusculi Quarto idis Septembris anno 1620. nihil facit, quod minus ex naturâ actionis Riccardi quantumvis Cives Lauretani non possent conveniri coram Iudice, in cujus jurisdictione erant bona, quia ponderatis verbis exemptionis, de quâ in motu proprio, ibi, eandem que Civitatem Lauretanam, eiusque districtum, Comitatum, & Territorium, eiusque homines, res, & bona, iura, causas, & actiones quascunque à prædicta legatione seu gubernio provin-

provincia Marchia fuisse, & esse penitus, & omnino separatas, & separata &c. patet designatam esse exemptionem Civitatis, Districtu, & Territorii, ejusque hominum, regionum, & bonorum: ideoque non comprehendere personas, res & bona extra Civitatem Territorium & districtum Lauretanum existentia, ita quod intret dispositio Textus in cap. 1. de priv. in 6. ubi ne exempti, limites libertatis excedant, declaratur, quod, quantumcunque sint exempti, si tamen conveniantur ratione rei sitæ extra locum exemptum, possit coram Ordinario ratione rei sitæ conveniri, ponderando præcipue illud verbum *quantumcunque sint exempti*, quod denotat exemptionem quantumvis amplam recipere prædictam interpretationem datam ab Innocentio Quarto in Concilio generali Lugdunensi, ubi compilatur fuit dictum *Capitulum 2. primum de priv. in 6. & Gemin. ibid. num. 3.* inquit, nota quod privilegia exemptionis quantumcunque sint lata, non includunt exemptionem ratione rei, contractus, vel delicti concernentia loca non exempta, & *Franc. num. 2. ait*: secundò, tenemur, quod privilegium plenæ exemptionis, quantumcunque latum non includit exemptionem, ratione delicti, contractus, vel rei, de quâ agitur, dummodo locum non exemptum concernat, & *Paul. de Cast. in l. fin. in prin. vers. uem ratione possessionis C. ubi in rem actio exerceri debeat, dicit*, in loco, ubi est res, potest quis conveniri actione reali, non obstante quocunque privilegio generaliter concessio, quod non possit conveniri, nisi sub certo Judice. Patet ergò, quod ratione delicti, contractus, vel rei efficiatur quis de jurisdictione Judicis illius loci, quantumcunque contrahens, vel delinquens sit exemptus, licet non dicatur, nec efficiatur subditus, secundum *Gloss. singulari in verb. subditos in Clement. 1. de for. compet. & dict. Text. in d. cap. 1. de priv. in 6.* habere locum in quacunque exemptione, & esse intelligendam de privilegio plenæ exemptionis, quantumcunque lato, pluries firmavit sacra Congregatio Concilii, & tenuit *Rota in Baren. jurisdictionis. 20. Maji 1603. coram Eminentiss. Card. Verospio*, eâ ratione, quia actio, quâ agitur ad rem principaliter, respicit rem ipsam, & quo dammodo ipsi rei videtur coherere, & *omnium in stu. de actiou. l. fin. Co. de pre. scripte. long. temp. l. non alias, §. fin. ff. de judic. & idem reus eâ defendere tenetur in loco, in quo sita est, ex quâ ratione infert *Barbof. in l. bares absens, §. proinde, in art. de foro ratione rei sitæ. ff. de judic. num. 3.* hanc conclusionem procedere, etiam si reus habeat privilegium, ne teneatur respondere, nisi coram certo judice: Nam non obstante privilegio tenetur rem defendere, ubi sita est propter rationem, de qua supra.*

Non obstat amplitudo verborum privilegii deducta ex illis dictionibus, *penitus & omnino, &c.* & infra *perpetuo separatus & plenissime exemptus, &c.* quia ex supra allegatis probatum fuit *text. in d. cap. 1. procedere in privilegio plenæ exemptionis, quantumcunque lato, nec decisio Rot. in Casarugustana Cameraria 26. Novembris 1632. coram R. P. D. meo Pirovano*, applicatur huic casui, ex quo procedit in divertis terminis, ut ex lecturâ patet.

Dd 2

Pari-

Pariter nihil facit derogatio Concilii universalibus, de qua in motu proprio cum clausula, quorum tenores, quia privilegium integrum plura alia continet, quibus applicari potest dicta derogatio, non autem solam jurisdictionem, & clausula derogatoria intelligitur semper, quatenus ea, quibus derogatur contrahitur dispositio vel statuti, eatenus legem, vel constitutionem revocare videtur, quatenus cum ipse lege revocante repugnantiā continet, & non in plus. Hoc dictum refert *Allex. conf. 7. num. 17. lib. 7.* Ad quod facit Theorica, *Bar. in extr. avog. ad resp. mendam in verb. non obstantib. num. 12.* ubi quod clausula revocatoria alicujus legis in terminis etiam fortioribus speciatim derogationis extat doctrina *Gemin. in d. c. r. §. in eos autem de privileg. in 6. ubi num. 1.* & *2. Rota coram Manr. decis. 103. num. 5.* & in terminis etiam fortioribus speciatim derogationis extat doctrina *Gemin. in d. c. r. §. in eos autem de privileg. in 6. ubi num. 1.* dicit Ordinem Cisterciensem habuisse privilegia plenae exemptionis, & post illud Capitulum, impetrasse ab Innocentio IV. auctore istius, ut fuit dictum supra, ut istud Capitulum derogaret privilegii suae exemptionis, sed cum dubitaretur, numquid coram ordinario possent conveniri super decimis provenientibus ex fundo proprio in loco non exempto, quia Papa concesserat eis, quod istud Capitulum ab omnibus Doctoribus Bononiensibus, quia suo consilio subscrispisse, quod omnes Doctores Bononienses, quia inquit de jure communi ante praedictum Capitulum casus praedictos non fuissent comprehensos in privilegii, licet igitur Papa concesserat gratiam Cisterciensibus, ne per praedictum textum praedictum privilegii; attamen non per hoc sequebatur, ut virtus comprehensiva privilegiorum extenderetur ad casus de quibus dicto Textu, & *Franc. in dicto text. legum. hanc opinionem ea ratione, quia quantumcunque sit plena exemptio, nunquam includit dictos tres casus, & num. 1. vers. esset tamen ex hoc, infer. esse necessarium, quod in privilegio declinetur quod in his tribus casibus, coram ordinario conveniri non possint, aliis per simplicem derogationem praedicti Capituli non censetur concessendo, quod ista decretalis in nullo deroget illorum privilegii, bene dixit, quia illa privilegia, non includebant istos tres casus, ergo eis non derogavit, nec potest fieri vis in illo verbo: *Concedimus*, per quod videtur aliquid de novo concessum, quia quoties conceditur illud idem, quod erat concessum de jure communi, nunquam intelligitur aliquid novum concedi ut patet in *c. si Christus in fin. de jur. jur. Gloss. in c. 1. de rescript.* quae doctrinae facillime procedunt isto casu, in quo, neque in dispositivis, neque in executivis adest specialis derogatio dicti Capituli primi.*

Nec relevat, quod cum exemptio, de qua agitur, non sit generalis, sed restricta ad certam speciem jurisdictionis, nempe legationis, seu gubernii provinciae Marchiae inferatur non intrare dispositionem dicti Capituli ex traditis per *Covar. pract. questio. Capit. 1. num. 5.* quia distinctio data a *Covar.* reprobatum in terminis a *Rota in d. Baren.*

Handwritten notes in the left margin:
 OK
 E. P.
 ...
 ...
 ...

de Baren. iurisdictionis coram Eminentiss. D. Card. Verospio, ubi supra num. 4. & idem
Covar. d. num. 5. in vers. igitur in summa, &c. explicat, ut non procedat dictus Tex- 20
tus, quando conceditur certa species jurisdictionis, vel eximuntur persona absque
circumscriptione loci, secus autem, quando privilegium est certo loco circum- 21
scriptum, quia eo casu delinquens, aut contrahens, extra illum locum, etiamsi iure
communi fuerit exemptus, ac juris communis privilegio munitus, poterit puniri
per Judicem illius loci, ubi deliquerit, & apud eum Judicem tenebitur ex contractu
respondere, qui Judex est illius loci, ubi contraxit. Nos autem verfamur in hoc le-
gendo casu, ut patet ex verbis.

Quod motus proprius vel recordi Pauli V. expressè separat bona, & causas
quascunque; & appellatione bonorum veniant ubicunque existentia, tollitur exle- 22
stura ejusdem privilegii, in quo non exprimitur bona Lauretanorum, sed bona
Civitas, Districtus, & Territorii ibi, eandemque Civitatem Lauretanam, eiusque
Districtum, Comitatum, & Territorium, ejusque homines, res, & bona-jura, causas, &
actiones quascunque &c. unde non veniunt bona, quæ sunt extra civitatem, distri- 23
ctum & Territorium, ut fuit dictum supra; quod autem causa & actiones super
rebus agitate dicantur quodammodo in hac re ipsi rei probatur ex l. fin. de Judic. &
bene per Barbof. ubi supra idemque procedit in actione in rem scripta, quia quoad fo- 24
rum equiparatur actio realis, & in rem scripta, ut dicit Innoc. in Ca. dilectus. si secundo
de rescripti. cap. ex parte de for. compet. Tiraquei. in tract. lignag. §. 8. Gloss. 5. in princ. usque
ad num. 15. Altera difficultas, quod dispositio dicti Textus non procedat, quando 25
exemptus non fuit repertus in loco rei sitæ, ita ut non possit ferri definitiva contra
ipsum, quantumvis fuerit citatus, cessat ex eo, quod sufficit Judicium fuisse agitatum
eius procuratore, quia perinde est, ac si Lauretanus ipse fuisset citatus, cum Pro- 26
curatores personas Dominorum representent, uti ex allegatis per Vinc. de Franch. dec.
177. mem. 5. & seqq. & allegata in contrarium procedunt, quando ageretur actio
personali ex promissione facta ubique solvendi, sed quando actione reali, & maxime 27
hoc casu de juris dispositione, possessor conveniri poterit actione reali, & maxime
quando Procurator est in specie constitutus pro defensione rei, ut in isto casu.

Subsistit etiam aliud fundamentum decisionis, quod Lauretani superiore &
prorectore non contradicente, qui potest causam avocare, & realiter, si velit, non
obstante prorogatione, possunt in proprium præjudicium prorogare jurisdictionem 28
eorum, quibus circumscripta exemptione erant subjecti, ut declarant Nau. surd. &
alii allegati in decisione, & ita tenuit Rotam Casalen. de Carenis 2. Maji 1582. co-
ram Comitibus: & sic multo minus possunt post sententiam dare de defectu jurif-
dictionis.

Non obstat secundum motivum contra decisionem deductum ratione ex-
cessus, ex eo, quod ante dictam sententiam D. Rinuccinus fuit associatus, unde præ-
sumitur: ut
D d 3

- sumitur percepisse fructus, & sic summam scutorum 326. pro quibus tunc agit, & quæ postea fuerunt comprehensa in dicta sententia inmissio, de cuius validitate agitur, quia subsistit responsio decisionis, quod non constat de effectuione dicti mandati de associando, quia non fuerunt ejeti Franciscæ, & Rascantes, ut ex confessione Franciscæ, quæ fuit uxor Simonis Gentiloni debitoris census, quoad unam medietatem tenuræ, de quâ confessione in instrumentis de anno 1628, & de anno 1629, & in litteris datis in summatio, & ponderatis in alia decisione, quæ licet sint scriptæ tertio, attamen cum obierit de An. 1628, & esset affinis & agens Franciscæ, cellario spicio, & deferviant pro adminiculo. Et ex detentione Aureli Rascantis, quoad aliam medietatem; dicta autem confessio est attendenda, tanquam adminiculata, nempe possessione Franciscæ captâ, continuatâ, & renovatâ, ac inhibitione alteri parti presentata, quæ adminicula tollunt omnem occasionem falsitatis, l. instrumenta. Ceteris probat. *Rota in Ferrar. pecuniaria* 24. Jan. 1629. coram R. P. D. meo Motmano. Quibus stantibus parum refert, quod D. Rinuccinus in monitorio, super manutentionem non sequitur per necessitatem perceptio fructuum, neque realis insistencia, *Rota dec. 1. num. 2. par. 3. recent.* & in fortioribus terminis de possessione instrumentali, quod non probet perceptionem *bon. mem. Card. Caval. dec. 138. per tot. præsertim in incursu aliorum contradicentium & possidentium.*
- Non obstat, quod saltem præsumatur percepisse fructus ex illa medietate, in qua Rascantes obtinuerat mandatum de manutenendo de Anno 1627. & sic post annum à die mandati de associando, quia objectum præcederet si Rascantes acceperat executionem per annum, sed constat, ipsum cepisse agere ad manutentionem de eod. Anno 1626. quo D. Rinuccinus obtinuerat mandatum de associando, quod sufficit, & si non doceatur de executione mandati de manutenendo, quod eum continuasse in anteriori possessione, eò quod manutentio non tradit possessionem, sed traditam, vel habitam declarat, seu confirmat absque alia executione, in bene animadvertit *Mench. de retin. remed. ult. nu. 57. Rot. coram Seraph. dec. 1295. nu. 4.*
- Ideo fructus Anno 1626, præsumuntur ab iplo percepti, cum esset verus, & corporalis possessor, qui cum non fuisset citatus in associacione concessa D. Rinuccino, probata illius possessione obtinuit manutentionem, per quam fuit saltem resoluta associatio D. Rinuccini, & omnia redierunt ad primum principium, ex quo fructus veniunt à die motæ litis. Unde excluditur præsumptio perceptionis fructuum, & probatur respectu medietatis tenuræ, quæ possidebantur à Franciscæ, eam impedivisti executionem mandati vigore inhibitionis ratione suæ dotis, Respektu vero medietatis, quæ de tempore associacionis possidebatur per Rascantes, justificatur etiam paulò post associacionem obtinuisse mandatum, & sic indubitatum est, in tractu supra deducta, cum nunquam desierit possidere, aliàs illi non compeuisset manutentio, sed reintegratio.
- Non

Non obstat quod iura probantia dictam associationem non habuissent effectum, non fuerint producta per D. Rinuccinum coram Iudice de partibus: quia non fuit opus, ex quo tunc non fuit oppositum de prætenso excessu, & dum hodie pars vult 36
firmare sententiam, ex noviter deductis, ita licet etiam ex noviter deductis illam defendere, *Rota decis. 68. nu. 10. § 11. post. Pacif. de salu. cum aliis per adden. ad decis. Greg. 274. sub num. 9.* quare cum prætenla perceptio fructuum non probetur, nisi præsumptivè, & concurrant tot conjectura in contrarium, talis præsumptio non habet locum, maxime quia ad effectum obscurandi dictam associationem, sufficient leviores probationes; & quod non sufficiat ad istum effectum possessio instrumentalis, 37
dicit *Rota coram bon. mem. Cavalier. d. decis. 138.* nec est adhibenda fides testibus ad perpetuam rei memoriam examinati ex deductis in alia decisione in §. *Nec facit.*

Minus subsistit objectum anterioritatis dotis Franciscæ, & Septimæ, quia cum non probetur solutio dotis Franciscæ, ut latè fuit deductum in alia decisione. Nam loca Montium fuerunt alienata à Luca Feo dotis promissore, cuius fuit hæres Franciscæ, quæ propterea tenetur sei vate factum defuncti, *Leno à Maire C. de rei vend. 38*
suo vi talis tenebatur solvere fructus dictorum locorum Montium, quæ à viro exigi non poterant, cum onera matrimonii sustinuerit, *Gloss. in l. de evictioe ubi 38*
Bar. & Alex. num. 12. § Socin. num. 9. ff. solut. matrim. Jas. in l. si donataris §. 1. num. 16. ff. de condit. ob caus. Castr. conf. 11. num. 4. vers. quatenus autem lib. 1. Surd. conf. 290. num. 21. vol. 2. creditum verò Cataneorum minus fuit à Simone exactum, sed tempore illius obitus extabat, & à Francisca fuit cessum Riccardis, per quam cessionem 40
dicitur recepisse idem in solutum, *Aym. conf. 200. num. 2. Ruin. conf. 107. num. 2. vol. 1.*
& consequenter intrat satisfactio, cum receptio sit vera solutio, *Dec. conf. 99. num. 4. 41*
Surd. conf. 145. num. 29. quam solutionem potuit mulier recipere sine solemnitatibus, *Mantic. decis. 344. num. 7. Et fuit dictum in Romana Salviant. 9. Decembris 1633. 42*
coram Reverendiss. D. meo Decano. quò verò ad prætenlam solutionem alterius crediti scutorum 900, in alia decisione fuit dictum, illam non probari, nisi per confessionem 43
referenti in præjudicium tertii, licet quantitas sit expressa, ut distinguit *Gratian. decis. Marchia 103. num. 16. § 17.* & eò magis, quò dicta confessio emanavit Cataneis 44
absentibus, & tempore, quo census venditus erat D. Rinuccino, cui propterea non obest, ut de communi. *Negusan. de pignor. in §. Memb. 2. part. sub num. 76. Mantie. de nact. lib. 1. tit. 20. n. 25.* sed quatenus revera Simon recepisset dicta scuta 900, nihilominus Francisca transeundo ad secundas nuptias secum asportavit vestes, & alia ornamenta pretiosa habita à primo viro, nec non suppellectilia, & tradidit Riccardis creditum Accotretorum debitorum Simonis, nonnulla animalia, & præter bona in dotem data, quæ erant Simonis, alia pro se retinuit, ut in Capitulis matrimonialibus, ac per plures annos percepit fructus omnium bonorum, quo fit, ut nisi sit inducta solutio

tio, saltem creditum sit aded illiquidum, ut non poterit impedire iurisdictionem
 D. Rinuccini, ut firmatum fuit in alia decisione, unde si Francisca non habebat
 contra bona Simonis primi Mariti, non poterat illud cedere, nec aliter transferre
 Septimiam filiam, neque in Philippum secundum virum. Sed dato etiam quod Fran-
 cisca habuisset jus, & actionem in bonis Simonis primi viri, adhuc tamen non re-
 varet, cum Procurator dicti Simonis, qui contraxit sponsalia, non haberet non re-
 tum, nisi ad obligandum bona illius, postquam dos soluta fuisset, ideoque licet pro-
 baretur solutio, non suffragaretur, nisi etiam facta esset ante instrumentum etiam
 45 D. Rinuccini, quia tunc Hypoteca limitata ad tempus solutionis non retrahitur
 tempus promissionis, sed incipit à die traditionis, ut in terminis tenuerunt The-
 9. 16. num. 3. lib. 4. Grivell. decis. 133. num. 26. imò quatenus fuisset etiam Creditrix
 terior, attamen non competisset ei retentio, quàm poterit aliis communicare, non
 respectu bonorum, de quibus agitur, in actis non constat Franciscam illa possessio-
 simul cum Simone viro iure familiaritatis, ita quod non competeat in eis retentio,
 quæ tamen competit in domo, vel mobilibus vel in aliis iure familiaritatis, ab una
 possessis, non autem prædiis rusticis, & aliis, quæ non probantur ab ipsâ posside-
 46 vente viro, cum talis possessio non extendatur de re ad rem, ut in specie tenuerunt
 Aretin. conf. 77. num. 25. & Gabr. conf. 34. lib. 1. ubi concludit Vincentiam, quæ cum
 viro Cajetæ vixit, possessionem domus positæ in Urbe, quàm vivo viro iure fami-
 liaritatis non detinuit, occupare non potuisse, nec detinere posse: sed semper firmam
 remanet motivum decisionis, quod cum constet, Franciscam ex pluribus corpori-
 bus bonorum, q. Simonis primi viri percepisse fructus, prætensum creditum effectum
 fuit illiquidum, & nisi iterum liquidetur, non potest dici constare de credito liquido
 47 ad effectum impediendi manentionem D. Rinuccini, ut præter decisiones in alia
 allegatas, firmavit Rota in recent. decis. 609. num. 4. par. 4. & decis. 471. num. 24. & 26.
 par. 5. ultimo loco impress. si igitur Francisca non competeat retentio in istis bonis,
 prætensi, cum non possit majora iura habere, quàm haberet tituli ab ea
 dicti tituli subsistunt.

Nam respectu tituli dotalis bona, de quibus agitur, data fuerunt pro medietate
 dotis Septimæ, & in hac ipsa est Creditrix posterior ipsi D. Rinuccino, quia census
 fuit impositus à Simone anno 1614. & Septimia nupsit Hieronymo de anno 1629.
 Quo verò ad aliam medietatem pro dote Francisca, illi successerunt filii primi ma-
 trimonii, qui fuerant hæredes Simonis debitoris sine beneficio legis, & inventarii, ut
 fuit consideratum in decisione in §. tertium obiectum.

Nec subsistit, quod per mortem Francisca Septimia ejus filia nupta Hieronymo
 successerit in tertia parte, cujus ratione informantes pro Riccardis prætendunt
 sustineri anterioritatem, quia omisso, quod Francisca reliquit quinque filios, & sic

pars Septimiaz non fuisset tertia, sed quinta, DD. censuerunt obtinere statutum Montis Filatrani exclusivum fœminarum inter hæredes Franciscæ filios primi matrimonio, cum filii & parentes sint de dicto loco M. Filatrani.

Nec facit quod statutum non excludat fœminas, nisi ab hæreditate dotantis, quia dum Septimia dotata fuit etiam in bonis Maternis, & signanter in parte hæreditatis Lucæ Fei Franciscæ obventa, quam Romæ possidebat, Septimia procul dubio remanet exclusa ab hæreditate Matris, & sic cessat titulus hæreditatis, ultra quod in actis Septimiam non constat adivisse hæreditatem Maternam, prout de jure requiritur, quoniam filius, vel filia, sive agendo, sive excipiendo tenetur probare adionem hæreditatis matris, eo quia in ea non datur suitas ut in patre. *Alexan. conf. 132. num. 2. lib. 6. Magos. decis. Lucen. 62. num. 14. Rota coram Mantico. decis. 198. num. 7. & in Romana domus. 27. Novembris 1619. coram bon. mem. Card. Sacrato.*

Minus subsistit, quod Philippus secundus Maritus Franciscæ lucratus fuerit tertiam partem dotis ejusdem Franciscæ prædefunctæ secundum supradictum statutum M. Filatrani. quia fuit dictum, standum esse statuto domicili viri, non autem uxoris, & sic attendendum esse statutum Laurerianum, quod non defert lucrum dotale, ut tenuit Rota in Perusina luci dotis. 9. Novembris 1599. coram Justo inter impress. par. 4. divers. decis. 741. sub num. 2. & in Bononiens. dotis 7. Februarii 1620. confirmata. 14. Junii ejusdem anni coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo, & in puncto, quod statutum originis uxoris non sit attendendum ad istum effectum lucris dotalis, sed statutum domicili viri, vel dispositio juris communis decidit. *Alex. conf. 100. num. 12. vol. 3. quem refert. & sequitur Surd. consil. 549. fore per tot. & presertim num. 5. & 6.* prout non applicatur decis. Bononiens. dotis de Carandinis 22. Maji 1619. coram bon. mem. Buratto, quia in illo casu maritus & uxor erant ambo de terra Centi, in qua erat statutum de lucro dotis, & sic bene firmavit Rota deberi lucrum; in isto autem casu, in civitate Laureti non adest tale statutum.

Sed nec etiam pars adversa potest juvari statuto M. Filatrani, quia non probavit qualitatem restitutionis dotis infra annum absque litigio, prout requirit dictum statutum.

Illam verò quæ ultimo loco opponebatur contra decisionem sub prætextu, quod sententia ad favorem D. Rinuccini lata, sit in iusta, ex quo fuit fundata in instrumento census facti per Simonem Minorem 25. annis sine solemnitatibus requisitis à constitutione Marchiæ, quæ ipso jure annullat contractus sine dictis solemnitatibus factos, DD. visa fuerunt sufficienter sublata ex deductis in decisione, & illa potius adduci ad impediendam resolutionem, & involvendum factum, quàm ad alium finem, quia certum est, quod de hac nullitate non potest opponi per Ricardos, qui non sunt hæredes Simonis impositoris; unde intrat conclusio, quod contractus celebratus cum minore absque solemnitatibus statutariis est nullus minore volente, at

ipso nolente est validus, & tenet, cum solemnitates sint inductæ ad favorem minorum ex allegatis in fine decisionis, quæ revidetur, & ratificatio ejusdem Simoni inducta ex lapsu quinquenni post majorem ætatem una cum solutione fructuum eius sus excludit ea omnia, quæ possent opponi ad destruendum contractum.

Ex quibus cum validitas, & iustitia immisionis concessæ D. Rinuccino teneat abunde justificata, merito fuit illi concessa manutentio, prout in alia decisione quæ utraque parte informante fuit confirmata.

DECISIO XLVII.

Matrimonium contractum coram Episcopo & testibus de jure sustinetur, quamvis in dispensatione Apostolica demandatum esset, ut contraheretur coram Parocho & testibus, & quid si matrimonium fuisset celebratum in loco exempto à jurisdictione ipsius Episcopi, an requiratur licentia Parochi?

R. P. D. GHISLERIO.

Tullen. Matrimonii.

Veneris 26. Junii 1648.

SUMMARIUM.

- 1 Remissoria ut concedatur an sit necessarius sumus probationis.
- 2 Aequalitas in iudiciis servanda est, & si unus sit admissus ad probandum, alter quoque admitti debet.
- 3 Actor & Reus ad imparia non debent iudicari.
- 4 Remissoriam quando Rota nunquam solet denegare, & nam. seg.
- 7 Probationes de stylo Rote congruaria non debent.
- 8 Matrimonium contractum ante dispensationem ob impedimentum consanguinitatis est nullum, & an, &

Decis. 233.
par. 10. re.
sent.